

การเปรียบเทียบลักษณะไทยและลักษณะตะวันตก จากสื่อนวนิยายและสื่อภาพยนตร์
เรื่อง

“กาเหว่าที่บางเพลง” และ “Village of the Damned”

นางสาว มลณี นิลมาลี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน ภาควิชา การสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-020-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE COMPARATIVE STUDY OF CULTURAL IDENTITY BETWEEN THAI AND
WESTERN THROUGH THE NOVELS AND THE MOVIES :
“KAWAO TEE BANG PLENG” AND “VILLAGE OF THE DAMNED”

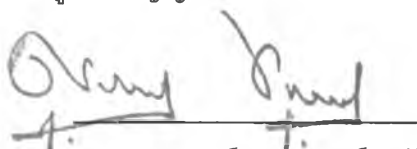
Miss Malinee Ninmalee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Communication Arts
Department of Mass Communication
Graduate School
Chulalongkorn University
Academic Year 1997
ISBN 974-638-020-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเปรียบเทียบลักษณะไทยและลักษณะตะวันตกจากสื่อนวนิยายและ
สื่อภาพยนตร์เรื่อง “กาเหว่าที่บางพลอง” และ “Village of the Damned”
โดย นางสาวมลิณี นิลมาลี
ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ

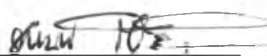
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญามหาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

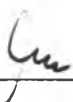
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

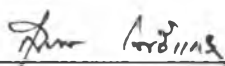
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ อรรณพ เขียวถาวร)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ)

กรรมการ

(อาจารย์สุภาพร โพธิ์แก้ว)

พิมพ์คำขวัญบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

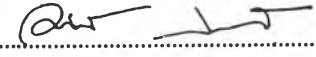

มลินี นิลมาลี : การเปรียบเทียบลักษณะไทยและลักษณะตะวันตกจากสื่อนวนิยายและภาพยนตร์เรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง และ Village of the Damned (THE COMPARATIVE STUDY OF CULTURAL IDENTITY BETWEEN THAI AND WESTERN THROUGH THE NOVELS AND THE MOVIES: "KAWAO TEE BANG PLENG" AND "VILLAGE OF THE DAMNED) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร. กาญจนา แก้วเทพ, 128 หน้า, ISBN 974-638-020-6.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาที่แสดง ลักษณะไทย และ ลักษณะตะวันตก ที่ปรากฏในสื่อนวนิยายเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง และ The Midwich Cuckoos วิเคราะห์เนื้อหาที่แสดงลักษณะไทย และ ลักษณะตะวันตกในสื่อภาพยนตร์เรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง และ Village of the Damned โดยใช้แนวการวิเคราะห์การเล่าเรื่อง (Narration) จากรูปแบบ (genre) ที่เป็นแนววิทยาศาสตร์ รวมถึงการใช้แนวคิดเรื่องเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมในการวิเคราะห์ และศึกษาการรับรู้ ลักษณะไทย ในภาพยนตร์เรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง จากทัศนะของผู้รับสารโดยศึกษาจากการทำสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview)

ผลการวิจัยพบว่า ในสื่อนวนิยายทั้งสองเรื่องมีลักษณะทางวัฒนธรรมในด้านความคิดที่คล้ายคลึงกันอยู่ 3 ประการ คือ (ก) อธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยการเชื่อมโยงกับธรรมชาติ (ข) ความรักของแม่ (ค) แนวคิดเรื่องผลการกระทำ ซึ่งหมายถึงผลที่ตามมาจากการกระทำของตน กรรม และ Judgement แต่ยังคงมีความแตกต่างกันในเรื่องของลักษณะทางการกระทำและความคิดที่ลักษณะไทยจะสะท้อนความคิดที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธศาสนาในเรื่องความไม่มีตัวตนที่แท้จริง และหลักความจริงของศาสนาอยู่เหนือความจริงทางวิทยาศาสตร์ ในขณะที่ลักษณะตะวันตกการแสดงออกและการกระทำสะท้อนความคิดที่ยึดถือตัวตนเป็นหลัก

เมื่อดัดแปลงนวนิยายทั้งสองเรื่องในรูปแบบของสื่อภาพยนตร์ผลการวิจัยพบว่า ภาพยนตร์ไทยคงรูปแบบและเนื้อหาทางวัฒนธรรม ในขณะที่ภาพยนตร์อเมริกันเปลี่ยนแปลงรูปแบบและเนื้อหาจากสื่อเดิมในเรื่องของการเล่าเรื่อง (Narration) และชื่อเรื่อง แต่ยังคงเรื่องของการเสียสละไว้อยู่ และสุดท้ายเมื่อศึกษาทัศนะกลุ่มผู้รับสารวัยรุ่นทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดพบว่า ความแตกต่างในถิ่นที่อยู่ อาจไม่ทำให้ผู้รับสารรับรู้ถึงลักษณะไทยแตกต่างกัน และไม่ได้ขัดขวางการเปรียบเทียบลักษณะไทยกับลักษณะทางวัฒนธรรมอื่นได้ แต่ระดับอายุ และการศึกษาจะทำให้ผู้รับสารตีความภาพยนตร์ที่ชมแตกต่างกันออกไป กลุ่มผู้รับสารในกรุงเทพมหานครตีความลักษณะของมนุษย์ต่างดาวในแง่ดี ส่วนผู้รับสารในต่างจังหวัดรับรู้สภาพความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมไทยได้มากกว่าผู้รับสารในกรุงเทพมหานคร

ภาควิชา ..... การสื่อสารมวลชน .....
สาขาวิชา ..... การสื่อสารมวลชน .....
ปีการศึกษา ..... 2540 .....

ลายมือชื่อนิติ ....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม .....

C 850944 : MAJOR MASS COMMUNICATION
KEY WORD:

Malinee Ninmalee : The Comparative Study of Cultural Identity between Thai and Western through the Novels and the Movies : "Kawao Tee Bang Pleng" and "Village of the Damned". Thesis Advisor : Karnchana Kaewthep. Associate Professor, 128 pages, ISBN : 974-638-020-6.

The objectives of the research were to study Thai and Western Culture through Thai novel : Kawao Tee Bang Pleng , English novel : The Midwich Cuckoos, through Thai movie : Kawao Tee Bang Pleng, American movie : Village of the Damned with an analyzed and comparative study. The concept and theoretical framework based on Genre Studies, Narrative Analysis and Cultural Identity. Moreover, this research also included the study of audience's perception about Thai culture when viewing Thai movie by using Focus Group Interview. The scope of the study was focused on two medium : novel and movie in form of video tape in Thai and English.

Findings and Conclusions : The research found that Thai and Western culture share three similarity in cultural aspects : Situation Definition, Motherly love and Judgment of the deeds. However, these two cultures through novels are different in thought and action. In Kawao Tee Bang Pleng, Thai culture was revealed in the form of the belief in transience of life and grace deed which assist people to cope with problems while Western culture through The Midwich Cuckoos was the belief in oneself ability based on scientific thinking and sacrifice is the deed a man should be. When adapted to movies, Thai culture in novels is still maintained. Contrary to Thai movie, American movie is different from the originality about the narration and name, but still maintained the notion of the sacrifice. Finally, the study of audience's perception at adolescent age in Bangkok and Rural reveals that the different in location does not bring Thai audience to differently perceive Thai culture and does not obstacle to differentiate its culture to others'. The audience in Bangkok has optimistic viewpoint towards aliens while the audience in rural perceived the change of Thai culture in the real world and on the screen.

ภาควิชา..... การสื่อสารมวลชน.....

สาขาวิชา..... การสื่อสารมวลชน.....

ปีการศึกษา..... 2540.....

ลายมือชื่อนิสิต..... .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือของ รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ท่านได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการทำงานแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ทำให้ผู้วิจัยมีความมั่นใจและมีแรงใจที่จะทำงานวิจัยชิ้นนี้ให้เสร็จ ลุล่วง และขอขอบพระคุณ รศ. อรรณพ เขียวถาวร ประธานกรรมการ และอาจารย์ สุภาพร โพธิ์แก้ว กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยเพื่อให้งานวิจัยชิ้นนี้ มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยคงจะก้าวไปสู่ความสำเร็จนี้ไม่ได้หาก แม่ และ พ่อ ไม่ให้โอกาสในการศึกษา ท่านทั้งสองเป็นผู้สนับสนุนเบื้องหลังทั้งกำลังใจ และ กำลังทรัพย์ และขอขอบใจน้องสาวที่คอยกระตุ้นให้พี่สาวได้ตื่นตัวตั้งหน้าตั้งตาทำงานวิจัยให้เสร็จและเป็นผู้ช่วยที่ดี รวมถึงขอขอบคุณเพื่อน คือ จำ นก พี่ยุ้ง พี่จ้อย พี่แสง และพี่ส้มผู้เอื้อเฟื้ออุปการณ์ ทุกคนพร้อมเข้าใจ ให้กำลังใจและลู่ไปกับผู้วิจัยในทุกขั้นตอนของการทำงานตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา และทำย่นขอขอบพระคุณทุกท่านที่ไม่อาจกล่าวชื่อมา ณ ที่นี้ได้หมด ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้ผู้วิจัยทำสัมภาษณ์กลุ่มเพื่อให้งานวิจัยนี้สมบูรณ์และบรรลุตามวัตถุประสงค์

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญแผนภูมิ.....	ช
- แผนภูมิที่ 1 : ลักษณะทางวัฒนธรรมที่มีศาสนาเป็นองค์ประกอบ.....	9
- แผนภูมิที่ 2 : ขั้นตอนการเล่าเรื่อง.....	21
สารบัญตาราง.....	ณ
- ตารางที่ 1 : ตารางความแตกต่างระหว่างตะวันออกและตะวันตก.....	29
- ตารางที่ 2 : ตารางความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคมและลักษณะไทย ทางการกระทำและความคิด.....	57
- ตารางที่ 3 : ตารางความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคมและลักษณะตะวันตก ทางการกระทำและความคิด	73
- ตารางที่ 4 : ตารางเปรียบเทียบลักษณะไทยและลักษณะตะวันตกในสื่อนวนิยาย	76
- ตารางที่ 5 : ตารางเปรียบเทียบลักษณะไทยและลักษณะตะวันตกในสื่อภาพยนตร์	100
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	12
1.3 สมมติฐานการวิจัย	12
1.4 นิยามศัพท์	13
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	13
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษารูปแบบ (Genre Studies)	14
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวิเคราะห์รูปแบบการเล่าเรื่อง (Narration)	19
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ (Audience Perception)	25
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม	25
2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29

สารบัญ (ต่อ)

3	วิธีดำเนินการวิจัย	33
3.1	แหล่งข้อมูล	34
3.2	การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
3.4	เครื่องมือในการวิจัย	36
3.5	หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์	36
3.6	การวิเคราะห์ข้อมูล	37
4	การเปรียบเทียบ “ลักษณะไทย” และ “ลักษณะตะวันตก” ในสื่อนวนิยาย.....	39
4.1	วิเคราะห์ลักษณะไทยในนวนิยายเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง	40
4.2	วิเคราะห์ความหมายในสื่อนวนิยายเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง	55
4.3	วิเคราะห์ลักษณะตะวันตกในนวนิยายเรื่อง The Midwich Cuckoos	60
4.4	วิเคราะห์ลักษณะตะวันตกในนวนิยายเรื่อง The Midwich Cuckoos	71
5	การเปรียบเทียบ “ลักษณะไทย” และ “ลักษณะตะวันตก” ในสื่อภาพยนตร์	83
5.1	วิเคราะห์ลักษณะไทยในภาพยนตร์เรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง	84
5.2	วิเคราะห์ความหมายในภาพยนตร์เรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง	89
5.3	วิเคราะห์ลักษณะตะวันตกในภาพยนตร์เรื่อง Village of the Damned	92
5.4	วิเคราะห์ความหมายในภาพยนตร์เรื่อง Village of the Damned	98
6	ทัศนะของผู้ชมเกี่ยวกับ “ลักษณะไทย” ในภาพยนตร์ไทยเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง	102
6.1	การตีความลักษณะไทยในภาพยนตร์ของกลุ่มเด็กต่างจังหวัด	104
6.2	การตีความลักษณะไทยในภาพยนตร์ของกลุ่มเด็กกรุงเทพมหานคร	107
7	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	113
7.1	สรุปผลการวิจัย	113
7.2	อภิปรายผลการวิจัย	121
7.3	ข้อเสนอแนะ	123
	รายการอ้างอิง	124
	ประวัติผู้วิจัย	128